

Poolloodusliku koosluse hooldamise toetus - ettepanekud ja vastused

Mario Talvist (MTÜ Eesti Poollooduslike Koosluste Hooldajad)

	Ettepanek/kommentaar	Vastus/kommentaar
10-30% niitmata jätmine	Niites ja niidet kokku kogudes tuleb jätta 10-30% niitmata, välja arvatud juhul, kui ala ohustab võsastumine/roostumine/mätastumine. Nõuet ei pea täitma, kui peale niitmist ala karjatatakse. Kas on mõeldud taotleja kogu ala või peab jätma igal tükil, millel on eraldi põllunumber, 10-30% niitmata?	Nõue on ala kohta Arutelu tulemusena nõue muutus - niitmata tuleb jätta 5-30%.
Koolitus	Kui taotletakse toetust koolituse nõude täitmise eest, peab taotleja või tema esindaja, kes tegeleb poolloodusliku koosluse hooldamisega, osalema poolloodusliku koosluse hooldamise koolitusel, mis on toimunud enne taotluse esitamise aasta 15. juunit ja mitte varem kui 1. jaanuaril 2022. aastal. Üks füüsiline isik võib ühel koolitusel või infopäeval esindada vaid ühte taotlejat. Kas on ikka mõistlik käia 5 erineva taotleja eest samal koolitusel, et saada igale neist toetust? Minu hinnangul mitte. Samuti võiks perioodil punktide/toetuse saamiseks olla kohustuslikke koolitusi mitu, kuid need peaks olema erineva sisuga ja väga praktilised. Praktikast lähtuvalt tekib ka muidugi küsimus- miks varasemad tegemised/koolitused arvesse ei lähe- on ju selge, et paljud meist taotlejatest on pädevamad kui need, kes neid koolitusi teevad...	Kokku lepiti järgmine sõnastus: "Taotleja või tema esindaja, kes tegeleb poolloodusliku koosluse hooldamisega, peab osalema Keskkonnaameti korraldatud koolitusel hiljemalt esimese kohustuseaasta 20. juuniks. Koolituse läbimise kohustus ei kehti neile, kes on poolloodusliku koosluse hooldamise koolituse läbinud perioodil 2007-2021"
Väärtuspõhine toetus	Tagasi on tulnud väärtuspõhise majandamise idee, mis pigem ei leidnud toetust.	LIFE-IP projektist tuleneb kohustus tulemuspõhist toetust rakendada. See on vabatahtlik valitav toetus.
Ühikuhinnad	Jällegi on tabelist puudu ühikuhinnad- see tähendab, et lähed piltlikult poodi saia ostma, aga kuni kassani sa ei tea, mis see maksab. Asi peaks olema vastupidine- kõigepealt on paika pandud minimaalne hinnatase (N: ühikumäärad, mis said kinnitatud eelmise perioodi alguses + lisasumma kus on arvestatud, et vahepeal on raha väärtus langenud/elu kallimaks muutunud) ning selle peale tulevad igasuguste lisategevuste eest tasud.	Ühikumäärad lisanduvad hiljem. Hooldjad on valmis vajadusel panustama.
Puhkeaasta	Miks on puhkeaasta juures 0 eurot/ha? Kui puhkeaasta eest ei maksta, siis ma ei näe põhjust, miks keegi peaks seda üldse võtma.	Meetmesse lisandub, et tegevust saab valida Keskkonnaameti nõusolekul. Keskkonnaamet nõusoleku andmise aluseks on ühised põhimõtted (puhkeaasta vajalik eelkõige heas seisus karjatavatele aladele; rannaniitudel ja luhaniitudel üldjuhul puhkeaastat ei rakenda, välja arvatud botaanilised erandid jne).
Ala põhised majandamiskavad	Välja on jäetud aga taotlejapõhiste majandamiskavade põhimõte (mida oleme välja pakkunud, et saaks juba sel aastal pilootida) ning mis leidis toetust ja kus arutasime erinevaid võimalusi. Sellised vangerdused on põhimõttelised ja ei ole vastuvõetav, et neid tehakse „tagatubades“.	Lepiti kokku, et pilootprojektina koostatakse sel aastal kavad 5 hooldaja aladele.
Segakarjatamine	Puudu oli lisategevusena segakarjatamise soodustamine/toetamine	Kontroll jätkuvalt vajab veel arutelu. KA on valmis fikseerima erinevaid loomaliike, kuid täiendavalt tuleb loomi identifitseerida.

Viljar Ilves

Otsustus kohalikele spetsialistidele	...Lõpetada üle Eesti rangete hoolduskuupäevade kehtestamine ning jätta kohalikele Keskkonnaameti spetsialistidele õigus paindlikuma (kaardipõhise?) hooldusrežiimi kokkuleppimiseks koha- ja väärtuspõhiselt. Kohalikud spetsialistid tunnevad kohalikke olusid ning võimalusi väga hästi, külastavad alasid igal aastal ning saavad jälgida seal ka elustiku seisundit.	Lepiti kokku järgmine sõnastus: "Keskkonnaamet määrab niitmise algusaja tulenevalt kaitse-eeskirjas, kaitsekorralduskavas või liigi kaitse ja ohjamise tegevuskavas sätestatule. Kui kaitse-eeskirjas, kaitsekorralduskavas või liigi kaitse ja ohjamise tegevuskavas ei ole niitmise algusaega, siis on keskkonnaregistrisse kantud kaitsealuse maaspesitseva linnuliigi esinemisalal lubatud niita alates 15. juulist".
Niitmise ulatus siduda loomade arvuga	... Äärmisel juhul kaaluda erisust printsiibil, et 1 hektar lamminiidu karjatamist võrdub ka 1 hektar n õ. varasemat niitmisaajaga, sest mõlemad on seotud loomühikule vajamineva sööda kogusega.	Liigikaitsest aspektist tulenevalt ei ole võimalik varasemat niitmist lubada.
Määrata %, kus võib varem niitmist alustadaErinevatel aegadel niidetavaid alasid aastate lõikes varieerida ja seada vajadusel piirmäärad, kui suure osal hooldatavast pindalast võib varem niitmist alustada vms., aga mitte kehtestada jäika kuupäeva, mis sisuliselt välistab heina kasutamise.	Varieeruvust saab tagada ala kaitsekorralduskavas või liigi tegevuskavas. Kui taotleja kõik niidetavad alad jäävad kaitsealuse maaspesitseva linnuliigi esinemisalale, siis võib varem niita kuni 20% niidetavatest aladest.

Soodustada paindlikkus	<p>... Anda hooldajatele suurem vabadus hooldusalade mosaikuse säilitamiseks (nt. märgade sootide niitmata jätmise hooldusaladel, põõsaste ja metsaservade läheduse niitmata jätmise mõnel aastal, samas lubada mõnel aastal metsaservades võsastike purustamist jms.).</p>	<p>Mosaikust aitavad tagada järgmised tingimused, mis võimaldavad jätta osaliselt või täielikult ala hooldamata:</p> <ol style="list-style-type: none"> Niites ja niidet kokku kogudes tuleb jätta 5-30% niitmata, välja arvatud juhul, kui ala ohustab võsastumine/roostumine/mätastumine. Kord 5 aasta jooksul võib jätta ala hooldamata (nn puhkeasta), kui samal ajal on tagatud, et ala vastab maa heas korras hoidmise nõuetele – seda ei ohusta võsastumine ega pilliroostumine. <p>Metsaservad võsastike purustamist võimaldab valitav lisategevus, sh "servaalade täiendav hooldus"</p>
------------------------	---	--

Koivakonnu (MTÜ Eesti Poollooduslike Koosluste Hooldajad?)

Karjatamisjärgse järelniitmise kooskõlastamine.	<p>Agrotehniliselt on õige aeg järelniitmiseks 1-3 päeva pärast karjatamist. Praegune süsteem ei võimalda järelniitmist teostada õigel ajal, kuna KeA-lt eraldi igale alale nõusoleku küsimine ja loa saamine võtab aega nädalaid. Karjatatud alade osaline üleniitmise eesmärk on üldjuhul meil ebasoovitava taimestiku (tarnad) alla surumine / loomadele terve vegetatsiooniperioodil söödavana hoidmine ning need alad, mis vajavad suure tõenäosusega üleniitmist (kesksuvel teise karjatamisringi ajal), on põhimõtteliselt võimalik enamjaolt juba enne karjatamisperioodi paika panna.</p> <p>Lahenduse ettepanek: kooskõlastada võimalikud üleniitmist vajavad alad KeA-ga juba kevadel, nt esitades kohalikele maahoolduse spetsialistidele karjatamisplaanid, rakendatavad loomkoormused või muul viisil kirjeldades, kuidas plaanitakse tagada ala(de) piisav karjatamine. Enne hekseldamist oleks vajalik ainult teatise esitamine (ilma vastuse ootamise nõudeta), mis võimaldab ka KeA-l pisteliselt kontrollida, kas üleniidetavad ala(d) on piisavalt karjatatud.</p>	<ol style="list-style-type: none"> Lepiti kokku, et meetmelehte lisatakse järgmine tingimus "Karjatatavat poollooduslikku kooslust võib üle niita/hekseldada, kui karjatamisele sätestatud tingimused on täidetud ning sellest on teavitatud eelnevalt Keskonnaametit vähemalt 3 tööpäeva". Meetmelehes on lisategevus koosluse või liigi seisundi tagamiseks, sealjuures on karjatatava ala sees raskesti hooldatavate alade üle niitmine.
Lisasööda andmise keeld.	<p>Me soovime lisasööta anda ebasoovitava taimestiku (tarn, lõikehein, võsa) tõrjumise eesmärgil sobivatele ilmastikutingimustel sügis kuni kevad. Loomad trambivad, söövad osaliselt ülekasvanud tarnasid peale öökülmasid ja sellele järgnevat sula ning koorivad kevadel pajuvõsa. Manuses paar pilti probleemse taimikuga alast, mis eelmine sügis oli 'ebapiisavalt karjatatud' ning kus on näha ka looduslikku võsatõrjet - paju kooritakse, see kuivab ära ja seejärel trambitakse ära, kui veised ennast seal sügavad.</p> <p>Söötmiseks kasutame reeglina samal kooslusel tehtud heina. Sellisel juhul peaks lisasöötmine täitma elupaiga parendamise eesmärki läbi turvastunud lammimuldade teatud määral tihendamise, loomade poolt väetamise (eelkõige seemnete idanemiseks vajalike mineraalainete lisamiseks, mis on tarnaväljadest välja leostunud) ja samalt koosluselt pärit taimede seemnelise paljunemise, et muuta tarnastik teoorias segarohustuks.</p> <p>Sobivad lisatingimused oleksid et lisasööt peab pärinema samalt koosluselt ja et lisasöötmist (kui elupaiga hea seisundi tagamise abistavat vahendit) ei tohi samal ajal mitmel järjestikusel aastal läbi viia, kuigi võsa tõrjumise seisukohast oleks see kasulik. Võimalik on ka karjamaaäkkkega ära söömata jäänud sööda kokku kogumine ja eemaldamine, aga üldjuhul väga midagi alles ei jää, kui sööt on vähegi kvaliteetne.</p> <p>Ettepanek seega: lisasöötmine on lubatud ainult KeA nõusolekul ebasoovitava taimestiku tõrjumiseks.</p>	<p>Jääb nii nagu on, st lisasöötmine pole lubatud.</p>
Karjatatava ala niitmis tähtaeg.	<p>1. august on normaalses Eesti muutlikes ilmaoludes ebanormaalne tähtaeg, kui heina võib enamuse aladel tegema hakata alles 10. juulil.</p> <p>Hetkel meetme eelnõus sõnastus - karjatatavat kooslust võib niita, kui enne karjatamist niide kokku kogutakse - ilma tähtajata, sobib väga hästi. Või siis 1. september nagu niidetavatel aladel</p>	<p>Karjatataval alal eelnevalt niites 1. augusti nõuet ei ole.</p>
Erisused projektialadel	<p>KeA-le võiks anda õiguse määrata eristaatus ala(de)le, kus hooldaja(te) eestvedamisel toimub elupaiga hea seisundi hoidmise või parendamise KeA-ga kooskõlastatud katseprojekt(id). See eristaatus võiks tähendada, et hooldaja ei peaks muretsema sanktsioonide pärast, kui mingil põhjusel katse ebaõnnestub või ei saavutata soovitud eesmärke ja ala(d) ei vasta aasta lõpuks 100% toetuse nõuetele; hooldaja oleks juba initsiatiivi võtmise ja katse välja mõtleamiseks ning läbi viimiseks kulutatud energia/raha/ajaga toetuse ära teeninud. See soodustaks vahest pärandkooslustel elurikkuse loomise kontekstis grassroots innovatsiooni arengut.</p>	<p>Lisandub tingimus "Keskonnaamet võib meetme tingimustes sätestatud erinevad hooldamistingimused ette näha ka juhul, kui alal tehakse uuringuid poollooduslike koosluste kaitse tulemuslikkuse korraldamiseks".</p>

Loomühiku põhine toetus	Üks ühikumäär - PLK ala hooldamine, lisaks siis lisatakse neile, kel on loomühikuid. Esiteks suunatakse toetus siiski päriselt nendele, kes loomapidamisega tegelevad. Teiseks jääb hooldajale paindlikkus ise otsustada, millal karjatavat ala niita. Kolmandaks jääb ära keerukus kohapealse kontrollis hinnata, kas ala on hooldatud niitmise v karjatamise teel, kas niidetud ala on piisavalt karjatatud selleks, et oleks põhjendatud karjatamise ühikumäära maksmine.	Otsustati, et loomade põhine toetus ei ole sobiv, kuna a. PLK hooldajatel rendiloomad b. pole kindlust, et loomi karjatatakse PLKdel.
-------------------------	---	---

KeM

Liituvus	Alad, mis ei vasta liituvuse kriteeriumile tuleb see suvi üle vaadata.	KeM ja KA selgitasid, et on olemas KAURI kameraalne hinnang puisniitude ja puiskarjamaade liituvuse kohta. KA vaatab alad üle hiljemalt järgmisel suvel.
KOV alad	Kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavad loodusobjektid. Lisame selle punkti siia kui ei tule liigirikaste rohumaade meedet. Selle võiks praegu sinna üle viia või lihtsalt sõnastada, et toetatakse liigirikaid rohumaad, mida PLK hooldustoetuse meetme alla ei mahu vms.	KeM selgitas täiendavaalt, et KOV alad ei toetata, kui makstakse liigirikaste rohumaade toetust. Kui liigirikaste rohumaade meede ei rakenda, siis vaadata otsus uuesti üle.
Poollooduslikku kooslust ei tohi kahjustada	Siia võiks ka juurde kirjutada, mida selle all mõtleme – väetised, taimekaitsevahendid, mullaharimine.	PLK kahjustamine tuleb looduskaitseasutusse ja tingimuslikkuses. Kündmisel vms tegvuse korral muutub ala mittetoetusõiguslikeks.
Niitmine 15. juulist	Praeguses määruuses on 10. juuli, selle edasilükkamine vajab konsensust.	Arutatud 26.05.
20% võib niita KA nõusolekul varem	See on väga väike. Kas seda hakatakse üldse kasutama? Antud % tuleb arutada ja võimalusel suurendada.	Arutatud 26.05.
Puhkeaasta	Puhkeaasta on üks parimaid elurikkust suurendavaid meetmeid. Seda tuleb rahastada, saamatajäänud tulu alusel.	Puhkeaasta kohta tuleb arvutus.
Segakarjatamine	Varasemalt oli loetelus ka segakarjatamine. Selle peaks kindlasti lisama.	Arutatud 26.05.
Koosluse seisundi parendamiseks vajalikud tegevused	Siia kuuluvad väga erinevad tegevused, mille maksumus on samuti väga erinev. Arvutused tuleb ära teha, siis saab otsustada mis sellest punktist saab, kas jagada veel omakorda või jääb üheks.	Nõustume.

Eneli Viik (PMK)

Nõuet ei pea täitma, kui peale niitmist ala karjatatakse	Kas see, et sel juhul ei pea nõuet täitma tähendab, et niitmisel võib 100% alast niita? Ja kas „nõuet ei pea täitma“ tähendab, et kui soovib, siis võib ikkagi täita ja vastab ka siis toetuse nõuetele?	Jah, kui peale niitmist karjab, siis võib niita 100% või jätta 5-30%.
Üks põhitegevus	Ainult ühte? Aga kui tal on erinevad PLK tüübid ning üks sobib niidetavaks PLK-ks, teine karjatavaks? Ja kas ei saa nii, et osa PLK-dele võtan niitmise endale sobival ajal ja mingile osale peale 15. juulit? Ilmselt on mõeldud, et taotleja võtab igal konkreetsel PLK-l täita ühte põhitegevust, mitte taotleja kõigi PLK-de peale kokku?	Jah, valik on ala põhine, sealjuures iga ala kohta valitakse üks põhitegevus. Lisan täienduse „taotleja valib täita iga ala kohta ühte põhitegevust“.
Mitu lisategevust	Siin võiks täpsustada, et neid võib võtta erinevalt põhitegevusest rohkem kui üks	Lisada: „Lisaks põhitegevuse elluviimisele võib taotleja taotleda toetust ühe või mitme lisategevuse elluviimise eest“.

Eesti Lihaveisekasvatavate Selts

Koolitus	Alustajatel peaks koolitus olema kohustuslik, hiljem vabatahtlik, koolitusel saab üks füüsiline isik esindada mitut seotud ettevõtet.	Nõustume. Algajatele jääb koolitus kohustuslikuks.
Puhkeaastad kõigile aladele	Nõ vaheaasta on vajalik kõigil aladel, v.a. perioodiliselt üle ujutatavatel aladel just loomakaitsest aspektist - kuna karjatatavatel PLK aladel karjatatakse loomi igal aastal, saastuvad need loomade siseparasitidega. Vaheaastal katkeb parasiitide elutsükkel. Pidev antiparasiitikumide kasutamine tekitab ravimresistentsust ja ei ole vastavuses loodus- ja loomasõbraliku majandamisega.	Nõustume, et puhkeaasta on vajalik karjatatavatele aladele. Kui ala on heas seisus ja puhkeaasta ei ohusta kaitseväärtusi, siis keskkonnaamet nõusoleku annab.
Hilisem niitmiskuupäev	Niidetavatel aladel niitmise kuupäev hilisemaks muutmine on aktsepteeritav ainult väga põhjendatud oludes ja väga üksikudel aladel. Praegu on niiduheina kvaliteet loomasöödana niigi väga madal. Mida hiljem sööta varutakse, seda kehvema toiteväärtusega see on.	Nõustume, et hiljem niites sööda väärtus väheneb. KA vaatab üle/uuendab andmeid, kus on vajalik hilisem kuupäev, et lõpuks jääks nõue ainult nendele aladele, kus on selle rakendamine oluline.

Loomade heaolu	PLK-de hooldamisel peab rohkem tähelepanu pöörama loomade heaolule. Praegu ei vasta tihti sügisel PLK aladelt saabuval loomad (noorveised) oma eakohasele kasvule ja arengule. Et nad müügilõbulikuks saada, vajavad nad tugevat järelsöötmist, nad saab müüa hiljem, nad poegivad hiljem jne. Seega peaks PLK-l karjatamise toetus olema oluliselt suurem PLK niitmise toetusest.	Toetuse ühikumäär arvestab kaaluiibe langust. Ühikumäära arvutused vaadatakse üle. Töögrupi arvamus, et karjatamisele peaks olema kõrgem ühikumäär võrreldes praeguse karjatamise ühikumääraga.
----------------	--	---

Krista Kanniste

Puhkeaasta mõjutab järgmise aasta biomassi väärtust	Kui ala niidetakse loomasöödaks, siis ei ole mõistlik puhkeaastat kasutada. Kulu rikub ära järgmise aasta kogu alalt saadava saagi. Kui mõte oleks võrdset kohelda kõiki PLK hooldajaid, siis niitmise korral loomasöödaks peaks olema toetus sellise tegevuse eest kogu sellelt alalt sööda hind +komposteerimise hind koos transpordiga. Ei tundu mõistlik	Puhkeaasta on võimalus mitte kohustus. Kui ala söödana tähtis, siis ei pea puhkeaastat kasutama.
Alapõhised kavad	Alapõhised majandamiskavad- pole üldse halb mõte kuna alad on täiesti erinevad ja ühte reeglit kõigile ei ole võimalik kasutada. Seda teemat võiks edasi arutada. Tootjal on kergem nõudeid täita kui need on ette planeeritavad näit. loomade arv, karjatamiskoormus, kohustusliku niitmata ala pindala.	Lepiti kokku, et pilootprojektina koostatakse sel aastal kavad 5 hooldaja aladele.
Segakarjatamine	Arusaamatuks jäi mure nende karjatavate loomade liigi ja arvu määramisega.	Kontroll jätkuvalt vajab veel arutelu. KA on valmis fikseerima erinevaid loomaliike, kuid täiendavalt tuleb loomi identifitseerida.
Palju kontrollasutusi ja samade nõuete kontroll	Erinevate kontrollide ressursi tõhusam kasutamine oleks igati positiivne. Kui tootja tegeleb samal ajal ka mahetootmisega (enamik PLK hooldajaid on ka mahedad), siis külastavad teda igal aastal Põllumajandusamet, PRIA, Vet-toiduamet ja PLK -Natura alad kontrolliv Keskkonnaamet. Iga tootja loomad on arvel PRIA registris ja osadel ka Jõudluskontrollis. See tähendab seda, et kõik loomad on alati kirjas PRIA registris ja tootja tegevust kontrollivad samaaegselt erinevad ametid. Tootja vastutab oma andmete eest ja juba palju aastaid on kehtinud ühed ja samad loomade märgistamisnõuded. Tootja poolt vaadates on aga tekkinud hoopis teistpidine küsimus- miks on vaja seda tootjat nii paljude kontrollidega koormata ja kontrollida seda, mida eelmine juba kontrollis? Küsimus just riigi ressursi paremas kasutamises ja olemasolevate registrite paremas kasutamises.	Asutusi on palju, sest kõigil on erinev pädevus. Väidetavalt samu nõudeid ei kontrollita. Näiteks PLKdel kontrollib Keskkonnaamet PLK nõudeid ja PRIA kontrollib ÜPT nõudeid.
Reeglid paindlikumaks	Kui mõelda üldiselt Eesti tasandil PLK-de eesmärgi peale ja selleks on hooldatavate pindade oluline kasv, siis võiks ka reeglid muutada paindlikumaks. Senised reeglid ja kasutatud praktikad ei ole soovitud tulemust andnud. Muutust on vaja.	Varieeruvust saab tagada ala kaitsekorralduskavas või liigi tegevuskavas. Kui on ettepanekuid, kuidas veelgi paindlikust luua, on need teretulnud.

Tõnu Kaptein

Alapõhised kavad	Ennekõike on kava vaja selleks et parandada koostööd valdkonna asjatundjatega, leppida kokku alapõhiselt tegevused (viieks aastaks), neid iga-aastaselt analüüsida, vajadusel muuta parima tulemuse saavutamise eesmärgil. Ka kõik need lisategevused nagu segakarjatamine, puhkeaasta, puitaimestiku eemaldamine jne. peaksidki olema otseselt seotud alapõhiste majandamiskvadega kus lepatakse kokku just sellele alale vajalikud tegevused, lisamakse suurus. Keskkonnaamet kontrollib iga-aastaselt kõiki majandamiskavaga seotud taotlejaid ning kinnitab PRIA le kavades kokkulepitud nõuete täitmist. (ka Põllumajandusamet kontrollib iga-aastaselt kõiki mahetootjaid ja edastab kinnitatud kontrolli tulemused PRIA le, mis on piisavaks aluseks väljamaksete tegemiseks). Usun et ka segakarjatamise puhul on EL õiguse mõistes piisavalt usaldusväärne kui Keskkonnaamet töötaja kinnitab sügisel et on isiklikult kontrollinud segakarjatamist vastavalt hoolduskavas kokkulepitule.	Lepiti kokku, et pilootprojektina koostatakse sel aastal kavad 5 hooldaja aladele.
Meetme nimi	Rääkisin sellest ka meie esimesel kohtumisel kuid pean vajalikuks siiski veelkord rõhutada et tegemist on maaelu arengu toetusmeetmega mis on suunatud põllumajandustootjatele ja millega kompenseeritakse osaliselt seoses pärandkooslustel majandamisega tekkivatest lisakuludest ning saamata jäänud tulust ning et pärandkooslused oma tekkelt ongi majandus, mitte niivõrd hooldustegevuse tulemus nagu meie aruteludes kipub välja paistma. Seega oleks mõtetkas nimetada meede "Pärandkooslusel majandamise toetus" ning keskenduda rohkem sellele et majandustegevus (põllumajandussaaduste tootmine pärandkooslustel) säiliks. Üksnes hooldamine ei taga pärandkoosluste säilimist.	Lisatud nime konkurssile.

Kulno Rehkalt

Alapõhised kavad	<ol style="list-style-type: none">1. Võiks rakendada vabatahtlikult, kehtivusega 5 a näiteks2. Kava koostamise tellib hooldaja, või teeb selle ise ja kinnitab KKA3. Mõistlik on seda kasutada aladel kuhu määratakse eritingimusi4. Kui kava on kinnitatud lähtutakse eritingimuste määramisel kavast5. Kava järgi hooldamist tavanõuete täitmiseks pole minu arusaamist mööda mõttekas rakendada kuna kliimaatilisi muutujaid on hulgal mis sunniksid kasutama 50% tolerantse. <p>Võiks olla miskit metsakorralduskavaga sarnast lähenemist, kuid vaba tahte alusel. Kes kavaga jännata ei viitsi, saab iga-aastaselt KKA äranägemisel uued suunised, kes saanud kavaga hakkama omab õigustatud ootust ja õiguskindlust.</p>	Lepiti kokku, et pilootprojektina koostatakse sel aastal kavad 5 hooldaja aladele.
------------------	--	--